

Kalataloussäätiön hallituksen kertomus
ensimmäiseltä toimikaudelta 30.1.-48 - 1.3.-49.

I Säätiön syntyhistoria.

Koska kysymyksessä on ensimmäinen vuosikertomus, on säätiön hallitus päättänyt johdantona lyhyesti merkitä muistiin säätiön syntyhistorian.

Kalataloussäätiön syntysanat lausuttiin junassa Helsinki-Mänttä lokakuun 11. p:nä 1945. Tällöin matkalla olleet prof. H. Järnefelt ja toht. Erkki Halme totesivat, että maamme limnologiselta ja kalastustieteelliseltä tutkimukselta puuttuvat riittävät taloudelliset edellytykset, jotta tähänastista laajakantoisempaa käytännöllistä tieteellistä tutkimustyötä näillä aloilla voitaisiin suorittaa ja tässä mielessä olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin erikoisen tutkimussäätiön perustamiseksi, johon varat yritettäisiin saada pääasiassa yksityisiltä asianharrastajilta, eri teollisuus- ja liikelaitoksilta sekä valtiolta. Säätiön nimeksi hahmoiteltiin alustavasti nimeä "Vesi- ja Kalasäätiö".

Mäntässä vuorineuvos R. Erik Serlachius, jolle asia esiteltiin, suhtautui ajatukseen suurella myötämielisyydellä ja ilmoitti olevansa valmis tukemaan yritystä.

Matkan jälkeen muodostettiin yliopiston limnologisessa laitoksessa toimikunta asiaa edelleen kehittämään ja sääntöluonnoksia valmistamaan. Toimikuntaan kuuluivat prof. Järnefeltin ja toht. Halmeen lisäksi maisterit Atso Artimo, Erkki Hankala ja Tauno Kaartotie.

Samanaikaisesti ryhdyttiin alustavasti tunnustelemaan säätiön käytännöllisiä toteuttamismahdollisuuksia Helsingissä. Toht. Halme kääntyi aluksi johtaja Kaarlo Hillilän puoleen, joka kannatti lämpimästi ajatusta, mutta totesi, että rahoituskysymys on ensin ratkaistava. Johtaja Hillilän kehoituksesta toht. Halme lähti saman tien vuorineuvos Heikki Huhtamäen puheille, joka myös suhtautui suopeasti tällaisen uuden säätiön perustamisajatukseen. Hän soitti viipymättä Suomen Kulttuurirahaston yliasiamiehelle, toht. L.A. Puntilalle, joka lupautui auttamaan asiassa. Toht. Puntilan ansioksi on lähinnä luettava, että Kalataloussäätiö saatiin sittemmin, joskin monen vaikeuden ja viivytyksen jälkeen perustetuksi.

Aluksi hän järjesti neuvottelutilaisuuden, johon ottivat osaa säätiöasioiden erikoistuntija, Oikeusministeriön hallitusneuvos Urho Miettinen, toht. Puntila ja toht. Halme. Mainitussa neuvottelussa todettiin, että asiassa on syytä kääntyä suoraan maatalousministeri Paavo A. Vidingin puoleen ja pyytää häntä ottamaan säätiön perustamisessa virallinen aloite käsiinsä. Toht. Puntila otti huolekseen asian esittelemisen ministeri Vidingille.

Vuoden 1947 alussa pidettiin sittemmin hotelli Kämpissä ministeri Vidingin kokoonkutsuma neuvottelutilaisuus (liite 1). Alustajana tilaisuudessa toimi toht. Halme. Neuvottelukokouksessa todettiin tällaisen säätiön tarpeellisuus, joskin eriäviäkin mielipiteitä kuultiin. Tilaisuudessa valittiin 8-henkinen komitea (liite 2) asiaa edelleen kehittämään ja valmistamaan lopulliset sääntöluonnokset. Erikoisesti tuli komitean tutkia, onko säätiön perustamiseen riittäviä taloudellisia edellytyksiä. Samanaikaisesti pohti edelleen asiaa Sisä- ja Rannikkovesien tutkimustoimikunta, jonka työskentely oli keskeytynyt sen vuoksi, että tarkoitukseen varatut määrärahat loppuivat ja uusia varoja ei valtioneuvosto sitä varten enään katsonut voivansa myöntää. Säätiön perustaminen näytti luovan mahdollisuuksia tämänkin suurisuuntaisen tutkimustyön loppuun viemiseksi.

Rahoitusmahdollisuuksien selvittämiseksi järjestettiin maaliskuussa 1947 Metsätalon tiedekuntahuoneeseen neuvottelutilaisuus, johon kutsuttiin useita maamme huomattavimpia teollisuuden ja liike-elämän edustajia (liite 3). Neuvottelun tulos oli siksi rohkaiseva, että voitiin todeta olevan riittäviä reaalisia edellytyksiä ajatuksen toteuttamiseksi. Tämän saattoivat edellämainitun komitean edustajina professorit Järvi ja Järnefelt sekä toht. Halme ja maist. Kaartotie ministeri Vidingin tietoon luovuttaen hänelle samalla komitean ehdotukset sekä Kalataloussäätiön että sen kannatusyhdistyksen perustamiseksi samoin kuin tarkoitusta varten laaditut sääntöluonnokset. Lähetystö totesi samalla komitean tehtävän päättyneen ja luovutti asian edelleen hoitamisen ministeri Vidingin huoleksi.

II Perustava kokous ja säätiön rekisteröinti.

Kalataloussäätiön perustava kokous pidettiin ministeri Vidingin kutsusta 30. p:nä tammikuuta 1948 klo 15 Tieteellisten seurojen talossa Helsingissä. Kutsu oli lähetetty 115 henkilölle ja 9 pääkaupungin sanomalehden edustajalle. Tilaisuuteen saapui 60 henkilöä.

Avauspuheessaan ministeri Viding kosketteli maamme kalatalouden merkitystä ja mahdollisuuksia ja totesi, että tällä alalla tarvittaisiin vielä runsaasti käytännöllis-tieteellistä tutkimustyötä sen suhteellisen vähäisen tutkimustyön lisäksi, mitä pieni ja vaatimaton maataloushallituksen kalataloudellinen tutkimustoimisto voi suorittaa. Myös nuoren tutkijakunnan kasvattaminen ja kouluttaminen on kalataloutemme vastaiselle kehitykselle tärkeitä. Tämän johdosta hän piti sekä tärkeänä että ajankohtaisena tällaista toimintaa harjoittavan suunnitellun uuden säätiön perustamista.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin johtaja Kaarlo Hillilä, joka puolestaan kutsui sihteeriksi maist. T. Kaartotien. Todettiin yksimielisesti säätiön tarpeellisuus ja päätettiin perustaa Kalataloussäätiö - Fiskeristiftelsen-niminen säätiö. Professorit T.H. Järvi ja H. Järnefelt valtuutettiin tekemään sääntöihin mahdolliset Oikeusministeriön vaatimat muutokset, allekirjoittamaan säädekirjan sekä hakemaan Oikeusministeriöltä lupa säätiön perustamiseen ja vahvistus säätiön säännöille.

Säätiön hallintoneuvostoon valittiin seuraavat henkilöt:

Ministeri Paavo A. Viding	Johtaja P. Heinimo
Johtaja E.J. Auvinen	Johtaja K. Hillilä
Vuorineuvos K.E. Ekholm	Vuorineuvos Heikki Huhtamäki
Kauppaneuvos H.A. Elfving	Maisteri T. Kaartotie
Vuorineuvos J. Grundström	Hallitusneuvos Martti Kemppainen
Toiminnanjohtaja T. Haaksi	Kansanedustaja Urho Kulovaara
Johtaja G. Hedlund	Vuorineuvos William Lehtinen
Kunnallisneuvos E. Luukka	Johtaja E.J. Railo
Hallitusneuvos U. Miettinen	Vuorineuvos Y. Riisla
Kansanedustaja Juho Mäkelä	Pääjohtaja R.E. Serlachius
Maisteri T. Mäki	Johtaja T.J. Toikka
Tohtori L.A. Puntila	Merenkulkuneuvos A. Vihuri

Kokouksen jälkeen tarjosi ministeri Viding läsnäolleeille kahvit, jotka Maatalousministeriön toimesta oli järjestetty Valtioneuvoston juhlahuoneistoon. Useimmat tässä tilaisuudessa olleet merkitsivät nimensä Kalataloussäätiön perustajajäsenten luetteloon (liite 4).

Kirjelmällään 12.12.-48 Maatalousministeriö ilmoitti määränneensä sääntöjen edellyttämiksi valtiovallan edustajiksi hallintoneuvostoon vanhemman hallitussihteeri varatuomari Veikko Pohjanpellon maatalousministeriöstä ja kalatalousneuvos E. Hellevaaran Maatalous-

hallituksesta. Maataloushallituksen Kalataloudellisen Tutkimustoimiston edustajana, joka itseoikeutettuna kuuluu sääntöjen mukaan hallintoneuvostoon on toiminut tutkimustoimiston vt. johtaja toht. Erkki Halme.

Säätiön perustamislupa annettiin ja säännöt vahvistettiin Oikeusministeriössä helmikuun 9. päivänä 1948 ja ilmoitus tästä merkittiin rekisteriin numerolla 536 helmikuun 27. päivänä 1948.

III Ensimmäisen toimikauden toiminnan yleiset suuntaviivat.

*muutettiin
sääntöjä
27. 2. 48*

Kuluneella ensimmäisellä toimikaudellaan ei Kalataloussäätiö ole vielä sanottavammin päässyt suorittamaan sitä tehtävää, mitä varten se on perustettu, nimittäin vesi- ja kalatieteelliseen tutkimustyöhön, nuorten tutkijoiden kasvattamiseen ja kalatalouden ammattiopetuksen edistämiseen. Tähän ovat osaltaan olleet vaikuttamassa käytettävissä olevien varojen suhteellinen vähäisyys, mikä on tehnyt toiminnan aloittamisen laajalla rintamalla mahdottomaksi. - Kuitenkin jo ensimmäisenä vuonna on voitu osoittaa säätiön varoja tieteellisen työn tukemiseksi säätiön toimialalla yhteensä mk. 215.000:-.

Säätiön hallitus on todennut, että meidän maastamme puuttuvat toistaiseksi melkein täydellisesti säätiön toimialaan kuuluvan työskentelyn perusedellytykset, nimittäin kalataloudelliseen tutkimustyöhön soveltuva tutkimuslaitos koeasemineen. Tämän vuoksi on heti toiminnan alkuvaiheessa katsottu tarkoituksenmukaiseksi toimia siihen suuntaan, että tämä haitta mikäli mahdollista saataisiin poistetuksi. Tämä käy mahdolliseksi nykyoloissa vain sillä tavalla, että säätiö itse ryhtyy toimenpiteisiin erikoisen kalataloudellisen tutkimuslaitoksen ja siihen liittyvän merikalastus- ja sisävesikalastuskoeaseman aikaansaamiseksi. Suoritettujen neuvottelujen tuloksena saataneenkin lähimmässä tulevaisuudessa Lohjalla sijaitseva Porlan kalanviljelyslaitos muodostetuksi säätiön sisävesikalastuskoeasemaksi. Hyviä toiveita on olemassa myös kalataloudellisen tutkimuslaitoksen ja merikalastuskoeaseman aikaansaamisesta Verkkosaaren kalasataman yhteyteen Helsingissä.

Säätiön hallitus on myöskin todennut, että nykyistä laajakan- toisemman työskentelyn edellytyksenä on, että säätiölle saadaan sekä aatteellinen että taloudellinen kannatus mahdollisimman laajoissa kansalaispiireissä. Tämän vuoksi on toiminnan alkuvaiheessa kiinnitetty erikoista huomiota säätiön nimen ja sen tarkoituksien tunne-

tuksitekemiseen ympäri maata, jotta säätiön kannatusyhdistyksellä olisi paremmat edellytykset varojen keräykseen. Tätä näkökohtaa on siten pidetty etualalla esim. rahavarojen käytössä, mm. stipendien jaossa. Täten on säätiön hallitus esim. myöntänyt stipendin erikoislaatuisen universaalimikroskoopin rakentamiseen sillä ehdolla, että mainitun mikroskoopin avulla voidaan säätiön nimissä valmistaa lyhytelokuvia, joita voidaan esittää maan eri elokuvateattereissa. Kysymyksessä säätiön kannalta on siis - lukuun ottamatta tieteellisiä näkökohtia investointi, joka tulevaisuudessa tulee antamaan hyvän koron. Pääasiassa samassa mielessä on säätiön hallitus julistanut palkintokilpailun maan kaikille kalamiehille "kansanmiesten kalatietouden keräämiseksi". Tällä kilpailulla on osoittautunut olleen hyvä mainosarvo ja lisäksi on sen avulla saatu melkoisesti arvokkaitakin tietoja vastaista tutkimusta silmälläpitäen.

Huomattava merkitys säätiön tunnetuksitekemisessä lienee myös ollut useilla esitelmillä ja sanomalehti uutisilla sekä säätiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä virkailijoiden yksityisellä toiminnalla.

Ne kaksi varsinaista tutkimustyötä, jotka säätiön toimesta nykyisin ovat käynnissä, nimittäin Helsingin kaupungin kalavesitutkimus ja nk. Klappträsk-tutkimus, ovat kumpikin sen laatuksia, että säätiö on saanut ko. varat vartavasten juuri näiden töiden suorittamiseen.

Kokonaisuuden huomioon ottaen voitaneen säätiön toiminnasta ensi kuluneena toimikautena todeta, että se on kulkenut niissä puitteissa kuin mihin rahavarat toistaiseksi ovat antaneet myöten, mutta että eräät jo toteutuneet ja varsinkin vielä keskeneräiset toimenpiteet lupaavat myönteistä kehitystä tulevaisuutta ajatellen.

IV Hallintoneuvosto, hallitus, valiokunnat ja toimihenkilöt.

Säätiön hallintoneuvosto piti ensimmäisen kokouksensa Helsingissä Metsätalon tiedekuntahuoneessa 11.2.-48 klo 9.30. Kokouksessa oli läsnä 16 jäsentä. Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi valittiin johtaja Kaarlo Hillilä ja varapuheenjohtajaksi ministeri Paavo A. Viding. Professori H. Järnefelt päätettiin kutsua eräänä säätiöajatuksen herättäjänä hallintoneuvoston jäseneksi. Säätiön hallitukseen valittiin seuraavat 9 henkilöä:

Tohtori Ilmo Hela
Professori H. Järnefelt
Professori T.H. Järvi
Vuorineuvos William Lehtinen

Johtaja Eino Lehto
Vuorineuvos R. Erik Serlachius
Johtaja A. Vainio
Merenkulkuneuvos A. Vihuri

Maisteri Y. Vuorentaus

Mäntässä pidettiin 24.-25.7. -48 vuorineuvos R. Erik Serlachiuksen kutsusta säätiön ja kannatusyhdistyksen johdon yhteiset neuvottelupäivät, joihin otti osaa 23 henkilöä (liite). Päivien avaussanat piti vuorineuvos Serlachius selostaen samalla Mäntän alueen kalatalousoloja. Alustuksia pitivät toht. Halme Kalatalous-säätiön vastaisen toiminnan suuntaviivoista ja eversti Takkula säätiön rahoitussuunnitelmasta ja Kannatusyhdistyksen toimintaohjelmasta. Alustusten johdosta keskusteltiin laajasti. Lisäksi esitteli maist. Y. Vuorentaus stipendiaattikertomuksenaan laajan mietinnön, jonka hän oli valmistanut sisävesikalastuksen organisatiomahdollisuuksista uutta kalastuslakia silmälläpitäen.

Kokouksen osanottajat tutustuivat mm. laivamatkan yhteydessä Serlachius-yhtymän mallikelpoiseen kalastuksen järjestelyyn ja kalavesien hoitotoimintaan kalatalousneuvoja Eljas Hakkaraisen opastuksella.

Päättäjäistilaisuudessa Mäntän vuorella tulkitsi kansanedustaja, kunnallisneuvos Emil Luukka huumorintäyteisellä puheellaan neuvottelupäivien osanottajien kiitollisuuden isännän suurenmoisesta vieraanvaraisuudesta.

Säätiön hallitus on kokoontunut ensimmäisen toimikautensa aikana 6 kertaa. Kokouksiin on osallistunut keskimäärin 90 % jäsenistä. Hallituksen puheenjohtajana on toiminut vuorineuvos R. Erik Serlachius, varapuheenjohtajana prof. H. Järnefelt ja sihteerinä maist. Atso Artimo.

Hallituksen kokouksessa 20.2. -48 valittiin työvaliokunta, johon tulivat kuulumaan herrat Serlachius, Järnefelt, Lehto ja Halme. Työvaliokunta on kokoontunut toimikaudella 8 kertaa. Asiantuntijoina sen kokouksissa ovat olleet maist. Y. Vuorentaus ja toht. Kusta Vilkuna. Kannatusyhdistyksen tähänastinen asiamies, eversti evp. K.Y. Takkula on myös ollut läsnä eräissä kokouksissa. Työvaliokunta on kokouksissaan käsitellyt alustavasti kaikki säätiön toimintaa koskevat asiat. Sihteerinä on toiminut säätiön sihteeri.

Komiteat. 8.12. -48 pidettiin Metsätalossa neuvottelutilaisuus vesivoimalaitosten edustajien kanssa. Säätiön puolesta ottivat kokoukseen osaa työvaliokunta, kannatusyhdistyksen puolesta joht. Hillilä ja eversti Takkula. Vesivoimalaitosten edustajina olivat insinöörit Lax, Sallinen ja Korvenkontio. Kokous aiheutui siitä, että Suomen Vesivoimayhdistys oli viime marraskuussa pitämässään kokouksessa päättänyt antaa Säätiölle tehtäväksi tutkimuksen suorittamisen vesivoimalaitosten ja kalastuksen välisistä suhteista silmällä pitäen erikoisesti korvauskysymyksen käytännöllistä ja tarkoituksenmukaista järjestelyä. Neuvottelutilaisuudessa päätettiin asettaa toimikunta, joka sai tehtäväkseen tutkia, miten asia voitaisiin käytännöllisimmin alkuvaiheissaan hoitaa. Toimikuntaan valittiin säätiön puolesta toht. Halme ja vesivoimalaitosten edustajina insin. S. Sallinen Consulting Oy:stä ja tuomari L. Louekari Pohjolan Voima Oy:stä. Hallituksen kokouksessa 2.2. -49 toimikunta esitti mietintönsä, johon sisältyi ehdotus säätiön julkilausumaksi vesivoimalaitosten ja kalastuksen välisistä suhteista. Hallitus valtuutti prof. Järven ja Järnefeltin tarkistamaan sen sanamuodon, jonka jälkeen julkilausuma annettiin Suomen Tietotoimiston välityksellä lehdistölle. Se on ollut kokonaisuudessaan julkaistuna ainakin 6 päivälehdessä (Aamulehti, Helsingin Sanomat, Karjala, Turun Sanomat, Suomen Sosialidemokraatti ja Työkansan Sanomat).

Kokouksessaan 2.2. -49 hallitus valitsi vuorineuvos Serlachiuksen aloitteesta toimikunnan pohtimaan uuden kalastuslakiesityksen heikkouksia ja tekemään hallitukselle sopivaksi katsomansa esitykset asian vaatimiin toimenpiteisiin ryhtymiseksi. Toimikuntaan valittiin toht. Halme ja maist. Vuorentaus.

Samassa kokouksessa valittiin toimikunta pohtimaan kirjeellisen ammattiopetuksen järjestämistä ammattikalastajille ja säätiön kansantajuisten opaskirjasten julkaisukysymystä. Toimikuntaan tulivat kuulumaan toiminnanjohtaja ja toht. Ilmo Hela aloitteentekijöinä sekä maist. Y. Vuorentaus.

Toimihenkilöt. Säätiön vt. toiminnanjohtajaksi valittiin kokouksessa 13.3. -48 maataloushallituksen kalataloudellisen tutkimustoimiston johtaja, maat.-metsät.toht. Erkki Halme ja sihteeriksi ko-

kouksessa 20.2. -48 yliopiston limnologisen laitoksen asistentti maist. Atso Artimo, jolle toistaiseksi uskottiin myös rahastonhoitajan tehtävät. Muita palkattuja toimihenkilöitä ei säätiöllä ensimmäisenä toimikautena ole ollut.

V Toimenpiteet säätiön varsinaisella toiminta-alalla.

1. Tutkimustoiminta ja siihen liittyvät toimenpiteet.

Toiminnanjohtaja lähetti keväällä 1948 omissa nimissään Kokemäenjoen Uittoyhdistykselle alustavan tiedustelun mahdollisuuksista ryhtyä neuvottelemaan ko. uittoyhdistyksen Lohjalla sijaitsevan Porlan kalanviljelyslaitoksen saamisesta säätiön sisävesikalastuskoeasemaksi. Uittoyhdistys lähetti kirjelmän kalastusneuvos P. Brofeltille lausunnon saamiseksi. Koska mainittua lausuntoa ei vielä lokakuussa oltu annettu, otti hallituksen puheenjohtaja uudelleen asian esille henkilökohtaisissa neuvotteluissa Kokemäenjoen Uittoyhdistyksen johtokunnan jäsenten kanssa. Tuloksena oli, että kokouksessaan 26.2. -49 Kokemäenjoen Uittoyhdistyksen hallitus päätti vuokrata Porlan laitoksen säätiölle määrätyin ehdoin. Henkilökohtaisten neuvottelujen tuloksena vuorineuvos Serlachius saattoi myös kokouksessa 3.11. -48 ilmoittaa, että puunjalostusteollisuus oli myöntänyt 1 milj. mk. laitoksen kunnostamista varten kalastuskoeasemaksi. 19.1. -49 kävi työvaliokunta ja maataloushallituksen kalatalousosaston osastopäällikkö, kalastusneuvos E. Hellevaara tutustumiskäynnillä Porlassa.

Kalataloudellisen tutkimuslaitoksen ja merikalastuskoeaseman aikaansaamiseksi Helsinkiin, Verkkosaaren kalasataman yhteyteen on käyty neuvotteluja Kaupunginhallituksen ja eri viranomaisten kanssa sekä kirjelmillä että suullisesti. Asiasta ovat antaneet puoltavan lausuntonsa Helsingin Kaupungin teurastamolautakunta, jonka hallintaan Verkkosaaren kalasatama kuuluu ja Verkkosaaren kalasatamalautakunta. Merkillepantava on myös kaupunginjohtaja von Frenckellin, kiinteistöjohtaja Salovaaran ja teurastamolautakunnan puheenjohtajan, toht. Tallqvistin myönteinen suhtautuminen asiaan. Näinollen on toiveita olemassa, että myös kysymys kalataloudellisesta tutkimuslaitoksesta ja merikalastuskoeasemasta saadaan aikanaan onnelliseen päätökseen. Tarkoituksena on tällöin varata tilaisuus myös maataloushallituksen kalataloudelliselle tutkimustoimistolle siirtyä omana toimistonaan tähän uuteen tutkimuslaitokseen. Tällaista ajatusta ovat mm. maataloushallituksen pääjohtaja K.J. Ellilä ja maatalousminis-

teriön vanhempi hallitussihteeri, tuomari Veikko Pohjanpelto pitäneet varsin kannatettavana. On ilmeistä, että ko. tutkimuslaitoksen ja siihen liitettyjen koeasemien perustaminen tulee antamaan aivan uudet mahdollisuudet kalataloudellisen tutkimustyön suorittamiselle maassamme.

Stipendit. Säätiön hallitus on myöntänyt stipendejä seuraavasti:

1. Maist. Y. Vuorentaukselle myönnettiin mk. 30.000:- suuruinen tutkimusstipendi "sisävesikalastuksen organisatiomahdollisuuksien selvittämiseksi uutta kalastuslakia silmälläpitäen." Stipendikertomuksenaan jätti maist. Vuorentaus säätiön hallitukselle mietinnön, joka monistettuna on jaettu säätiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille, eduskunnan jäsenille ja eräille asiasta kiinnostuneille muille henkilöille. Referaatti työstä on annettu Suomen Tietotoimiston kautta sanomalehdistölle.
2. Helsingin kaupunki lahjoitti säätiölle mk. 100.000:- kaupungin kalavesien tutkimista varten. Tutkimukselta edellytetään väitöskirjan pätevyystaso. Työn suorittajaksi on säätiön hallitus valinnut kalastusbiologi, agronomi ja maat.-metsät.kand. Seppo Hurmeen, jonka tarkoituksena on saada tutkimuksestaan väitöskirja.
3. Kansaneläkelaitoksen tilauksesta on aloitettu myös Pohjois-Espoossa olevan Klappträsk-nimisen järven tutkiminen. Työn suorittajiksi on säätiön hallitus valinnut limnologisen laitoksen assistentit maist. Atso Artimon ja ylioppilas Reino Ryhäsen. Alustavat tutkimukset on jo suoritettu ja selostus niistä annettu säätiön hallitukselle ja Kansaneläkelaitokselle.
4. Ylioppilas, tekniikko Pentti J. Alholle on säätiön hallitus saatuaan asiantuntijalausunnot prof. Fontellilta, Lunelundista, yli-insinööri Silfversparrelta ja toht. Veijo Vartiovaaralta, myöntänyt mk. 100.000:- stipendin erikoislaatuisen universaalimikroskoopin valmistamista varten. Tätä monipuolista mikroskooppia voidaan edullisesti käyttää säätiön vastaisissa tutkimustöissä ja lyhytelokuvien valmistuksessa. Mikroskoopin on määrä valmistua 22.12. -50 mennessä.
5. Kokouksessaan 3.11. -48 säätiön hallitus hyväksyi maataloushallituksen kalataloudellisen tutkimustoimiston mk. 20.000:- suuruisen laina-anomuksen tutkimustoimiston taholta suoritettujen silakkatutkimusten rahoittamiseen. Valtion viime vuoden viimeisessä

lisämenoarviossa myönnettiin Tutkimustoimistolle ko. rahamäärä lainan talaisin suorittamista varten, mikä tapahtui 5.2. -49.

Välinehankinnat.

Säätiön hallitus päätti kokouksessaan 14.12. -48 ostaa edullisesti tarjolla olevan nefelometrini 40.000:- hinnasta vastaisia tutkimustöitä varten. Tämä laite on siis ensimmäinen säätiön tutkimuslaitosta varten hankittavista välineistä.

Muut toimenpiteet.

Maist. Y. Vuorentaus on säätiön hallituksen valtuuttamana viime kesänä neuvotellut ja suorittanut alustavia tutkimuksia Iisalmen vesistöalueella, missä eräs sikäläinen asianharrastaja tullee suorittamaan seikkaperäisen kalavesitutkimuksen.

Kotkan kaupunginhallituksen pyynnöstä selvitti toiminnanjohtaja sikäläisen kalasataman perustamista koskevia näkökohtia. Tästä kirjeenvaihdosta oli seurauksena, että perustettavan kalasataman paikkaa päätettiin muuttaa.

Toiminnanjohtajan aloitteesta päätti Säätiön hallitus kokouksessaan 14.12. -48 julistaa palkintokilpailun kansanmiesten kalatietouden keräämiseksi. Palkintoina päätettiin kilpailussa jakaa yhteensä mk. 100.000:- seuraavasti: 1 kpl à 25.000:-, 5 kpl à 5000:-, 10 kpl à 1000:-. Lisäksi arvotaan kaikkien osanottajien kesken loppusumma mk. 40.000:-. Kilpailuaika on 1.1.-31.3. -49. Toiminnanjohtaja ja sihteeri julistivat kilpailun 30.12. -48 yleisradion "tänään"-lähetyksessä. Kilpailukutsu välitettiin Kansanhuoltoministeriön tiedoistustoimiston päällikkö Yrjö Rauanheimon toimesta kaikkiaan 150 sanomalehdelle. Kilpailuun on jo tähän mennessä saapunut yllättävän runsaasti arvokkaitakin vastauksia.

Kokouksessaan 2.2. -49 hallitus päätti lähettää toiminnanjohtajan säätiön edustajana Tukholmassa 24-25.2. -49 pidettyyn "Vand-ringsfiskutredning" in neuvottelupäiville, jossa käsiteltiin Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Suomen välistä yhteistoimintaa vesivoimalaitosten ja kalastuksen välisten suhteiden tutkimisessa. Tämä päätös on yhteydessä niihin suunnitelmiin, joiden mukaan maamme eri vesivoimalaitokset tulisivat rahoittamaan vastaavanlaatuisia tutkimuksia meillä ja joiden suorittaminen tultaneen uskomaan säätiölle.

2. Opetustoiminta.

Säätiön hallitus on periaatteessa hyväksynyt toiminnanjohtajan esityksen kirjeellisen ammattiopetuksen järjestämisestä ammattikalastajille, mikä opetusmuoto on jo useamman vuoden aikana Ruotsissa ollut käytännössä hyvällä menestyksellä. Tämä opetustoiminta on tarkoituksena järjestää yhteistoiminnassa Suomen Kalastusyhdistyksen kanssa ja ainakin aluksi suhteellisen vaatimattomin puittein.

Toinen huomattava mahdollisuus opetustoiminnan suhteen, joka eräänä oleellisena osana kuuluu säätiön toimialaan, on se, että Porlan koeasemalla Lohjalla voidaan edullisesti pitää mm. yliopistollisia kesäkursseja. Säätiön hallitus on ottanut sen periaatteellisen kannan, että yliopistollisia kalastustieteen ja sovelletun limnologian alaan kuuluvia kursseja samoin kuin eläintieteen opiskelijoita varten pidettäviä vesieläinkursseja varten säätiö voi asettaa mainitun tutkimusaseman käytettäväksi myöhemmin tarkemmin määrättävillä ehdoilla.

Huomioonottaen sen vaikean tilanteen, mikä lähivuosina tulee syntymään kalatalousalalla nuoremman, ammattikoulutuksen saaneen työvoiman melkein kokonaan puuttuessa samaan aikaan kun suuri joukko vanhempia kalatalouden johtomiehiä saavuttaa eläkeiän, on säätiön hallitus päättänyt vuosikokoukselle esittää hyväksyttäväksi julkilausuman kalastustieteen opetuksen aikaansaamisen välttämättömydestä yliopistoon. Tämän opetuksen aikaansaamisesta on eduskunta jälleen äskettäin esittänyt yksimielisen toivomuksen hallitukselle ja voitaneen olettaa, että säätiön hallintoneuvoston julkilausuma asiassa juuri tässä vaiheessa saattaisi vaikuttaa tämän jo yli kolme vuosikymmentä vireillä olleen kysymyksen lopulliseen ratkeamiseen.

3. Nuorten tutkijoiden kasvattaminen.

Nuorten tutkijoiden kasvattaminen kuuluu kolmantena pääryhmänä säätiön toimialaan. Ottaen huomioon edellämainitut puutteelliset mahdollisuudet, mitä maassamme toistaiseksi on tulevien kalastusalan erikoistuntijoiden ja ammattimiesten kasvattamisessa, on säätiön hallitus pitänyt päämääränä antaa jaetut stipendit mahdollisuuksien mukaan lähinnä nuoremmille tutkijoille. Täten on 4:n säätiön 5:stä stipendiaatista keski-ikä alle 30 vuotta ja heillä kaikilla on aikomuksena saavuttaa korkein yliopistollinen oppiarvo.

4. Edellä mainitsemattomat aloitteet ja ehdotukset.

Kokouksessa 13.3. -48 säätiön hallitus päätti lähettää maatalousministeri Vidingille ja Maatalousministeriölle kirjelmän, jossa korostettiin, että ne aloitteet, jotka tähtäävät Maataloushallituksen kalataloudellisen tutkimustoimiston liittämiseen supistettuna Kalataloushallinnon välittömään alaisuuteen ja tutkimustoimiston professorin viran lopettamiseen, ovat omiaan huomattavasti heikentämään maassamme harjoitettavaa kalastustieteellistä tutkimusta. Maatalousministeriö on puolestaan pyytänyt kirjelmän johdosta lausunnot Maatalousseurojen Keskusliitolta. Maatalouden koetoimintavaliokunnalta, Suomen Kalastusyhdistykseltä ja Valtioneuvoston asettamalta kalataloudelliselta toimikunnalta, jotka kaikki ovat yhtyneet säätiön hallituksen esittämiin näkökohtiin.

Kokouksessaan 3.11. -48 säätiön hallitus lähetti vuorineuvos Serlachiuksen aloitteesta kirjelmän valtion metsästyksenvalvojalle, jossa esitetään, että riistapoliisit osallistuisivat o.t.o. myös kalastuksen valvontatehtäviin.

5. Julkaisutoiminta.

Säätiön julkaisutoiminnan suhteen on toht. Hela tehnyt aloitteen, jonka säätiön hallitus on antanut aikaisemmin mainitun komitean lähemmin tutkittavaksi. Toistaiseksi säätiöllä ei ole ollut julkaisutoimintaa, ellei oteta huomioon eräitä aikakausi- ja sanomalehtien kirjoituksia.

VI Muut toimenpiteet.

1. Retkeilyt. 1.6. -48 tekivät eräät säätiön ja kannatusyhdistyksen johdon jäsenet retken Espoon saaristoon silakankalastusta seuraamaan. Moottoriveneellä suoritettuun matkaan, jonka yhteydessä neuvoteltiin toht. Tallqvistin kanssa Verkkosaaren kalasatamaan suunnitellusta tutkimuslaitoksesta ja merikalastuskoeasemasta, osallistui yhteensä 10 henkeä.

2. Esitelmät. Säätiön toimintaa valaisevia esitelmiä on toiminnanjohtaja pitänyt seuraavasti: Suomen Kalastusyhdistyksen edustajiston kokouksessa Helsingissä, Kalamiehet ry:n kesäjuhlilla Rauman Levätyssä, Varsinais-Suomen maatalousseuran kalatalousosaston kalastajakokouksessa Turussa, Suomen Kalastusyhdistyksen merikalastusjaoston kalastajakokouksessa Turussa, nk. Kalanviljelyspäivillä Helsingis-

sä ja Suomen Vesivoimayhdistyksen asettaman kalakomitean kokouksessa Helsingissä. Lisäksi on toiminnanjohtaja eräissä tieteellisissä esitelmissään, mm. Vesivoimayhdistyksen viime syyskokouksessa Helsingissä ottanut lyhyesti puheeksi Kalataloussäätiön ja sen tarkoitusperät.

VII Toimisto.

Säätiön hallitus päätti kokouksessaan 13.3. -48 prof. Järnefeltin annettua suostumuksensa asiaan, että säätiön toimisto sijoitetaan toistaiseksi Yliopiston limnologisen laitoksen huoneistoon Metsätalossa. Toimistoa on hoitanut sihteeri. Toimikauden aikana on toimistoon saapunut 245 kirjelmää ja sieltä on lähetetty 210 kirjelmää. Kiireellisissä tapauksissa on sihteeri 5 kertaa käyttänyt konekirjoittaja-apua.

Säätiön hallintoneuvoston ja hallituksen kokoukset on saatu yliopiston maat.-metsät. tiedekunnan dekaanin, prof. Erkki Kivisen luvalla pitää maksuttomasti tiedekuntahuoneessa Metsätalossa.

VIII Säätiölle tulleet lahjoitukset ja valtionapu.

1. Mäntän neuvottelupäivien yhteydessä johtaja K. Hillilä ilmoitti luovuttavansa säätiölle tutkimus- ja kokeilutöitä varten Lappissa vuokraamansa lohijoen. Vuokran joesta joht. Hillilä on lupautunut itse hoitamaan.
2. Helsingin kaupunki on lahjoittanut mk 100.000:- kaupungin kalavesien tutkimista varten.
3. Kannatusyhdistyksen kautta on saatu toimikauden aikana varoja mk 855.000:-.
4. Kuluvan vuoden valtion tulo- ja menoarvioon hyväksyi eduskunta erikoisella momentilla mk 300.000:- säätiön toiminnan tukemiseksi.

Helsingissä 4. p:nä maaliskuuta 1949.

Hallituksen puolesta:

R. Erik Serlachius

H. Järnefelt

Vuoden 1947 alussa hotelli Kämpissä ministeri Paavo A. Vidingin kokoonkutsuman neuvottelutilaisuuden osanottajat:

1. Brofeldt, P.,
2. Halme, Erkki,
3. Hellevaara, E.,
4. Huhtamäki, Heikki,
5. Järnefelt, H.,
6. Järvi, T.H.,
7. Luukka, E.,
8. Miettinen, U.,
9. Pohjanpelto, Veikko,
10. Puntila, L.A.,
11. Saukkonen, Jussi,
12. Viding, Paavo A.

Sääntökomitean jäsenet:

1. Halme, Erkki,
2. Hankala, E.,
3. Järnefelt, H.,
4. Järvi, T.H.,
5. Lehto, Eino,
6. Miettinen, U.,
7. Nila, Lauri, S.,
8. Wuorentaus, Y.

Metsätalossa maaliskuussa 1947 pidetyn neuvottelutilaisuuden osanottajat:

1. Artimo, Atso,
2. Halme, Erkki,
3. Hankala, E.,
4. Huhtamäki, Heikki,
5. Järnefelt, H.,
6. Järvi, T.H.,
7. Kaartotie, T.,
8. Lehto, E.,
9. Niiniluoto, Väinö,
10. Riisla, Yrjö O.,
11. Serlachius, R. Erik,
12. Toikka, Toivo, J.,
13. Vihuri, A.

Kalataloussäätiön perustajajäsenten luettelo:

1. Auvinen, W.J.,
2. Artimo, Atso,
3. Brofeldt, P.,
4. Buch, Kurt,
5. Ehrnrooth, Ernst,
6. Gottberg, G.,
7. Grundström, John,
8. Halme, Erkki,
9. Hankala, E.,
10. Hela, Ilmo,
11. Hellevaara, E.,
12. Hillilä, Kaarlo,
13. Hohenthal, Arno,
14. Huhtamäki, Heikki,
15. Järnefelt, H.,
16. Kaartotie, Tauno,
17. Kanerva, Reino, U.,
18. Kivinen, Erkki,
19. Laitakari, Erkki,
20. Lehto, Eino,
21. Luukka, Emil,
22. Lönnroth, Erik,
23. Maamies, Eero,
24. Mäki, Tauno, V.,
25. Mäkinen, Antero,
26. Odenwall, E.,
27. Pitkänen, Olli,
28. Pohjanpelto, Veikko,
29. Puntila, L.A.,
30. Riisla, Yrjö O.,
31. Rönehalm, Harry,
32. Serlachius, R. Erik,
33. Snellman, Walter, J.,
34. Railo, E.J.,
35. Toikka, Toivo, J.,
36. Viding, Paavo, A.,
37. Wuorentaus, Y.,
38. Välikangas, Ilmari.